

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/1/2013
Identifikačné číslo spisu:	3012200168
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Závadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3012200168.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci žalobcu Mgr. A. X., bytom E. B., ul. S. č. XX/XX, zastúpeného Mgr. Erikou Ranušovou, advokátkou so sídlom Dubnica nad Váhom, Moyzesova ul. č. 1200/12, proti žalovanému Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Bratislava, Želova ul. č. 2, o poistnom a o poplatku z omeškania, o odvolaní žalobcu v časti, týkajúcej sa trov konania, a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 9. októbra 2012 č.k. 11S/13/2012-58, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 9. októbra 2012 č.k. 11S/13/2012-58 v časti o trovách konania z m e ň u j e tak, že žalovanému ukladá povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 269,58 € do rúk Mgr. Eriky Ranušovej, advokátky so sídlom Dubnica nad Váhom, Moyzesova ul. č. 1200/12, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 9. októbra 2012 č.k. 11S/13/2012-58 p o t v r d z u j e .

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 71,21 € do rúk Mgr. Eriky Ranušovej, advokátky so sídlom Dubnica nad Váhom, Moyzesova ul. č. 1200/12, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 9. októbra 2012 č.k. 11S/13/2012-58 zrušil rozhodnutie žalovaného z 8. februára 2012 číslo DSK 403/2005 (v rozhodnutí nesprávne uvedený dátum 8. februára 2011) z dôvodu podľa § 250j ods. 2 písm. a/ a c/ OSP a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že žalovaný v odvolacom konaní rozhodoval aj o výške dlžného poistného, najmä v záujme stanovenia jeho správnej výšky a určenia časového rozsahu obdobia, v ktorom žalobca neplatil poistné vôbec alebo v nesprávnej výške. V napadnutom rozhodnutí sú tieto skutočnosti presne uvedené vo výroku rozhodnutia a sú aj podkladom pre stanovenie poplatku z omeškania. V napadnutom rozhodnutí výška dlžného poistného bola 640,40 € a keďže po vydaní platobného výmeru z 20. apríla

2005 žalobca 21. novembra 2005 na dlžnom poistnom zaplatil sumu 785,60 €, je poistné uhradené, a preto ani žalovaný nerozhodoval o povinnosti platiť poistné. Krajský súd preto nesúhlasil s návrhom žalobcu na zastavenie konania, pretože pre taký postup nemal žalovaný zákonné predpoklady, neodpadol dôvod konania, pretože sa dohoda týkala len poplatku z omeškania. V ďalšej časti rozhodnutia bola stanovená výška poplatku z omeškania 0,2 % v sume 1.008,67 € za obdobie marec 2001 až január 2005 a žaloba v podstate smeruje proti tejto časti. Krajský súd zistil, že žalovaný pri určení poplatku z omeškania vo výške 0,2 % postupoval podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z.z.“). Podľa § 18 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z.z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z.z.“) sú úroky z omeškania za neodvedenie poistného riadne a včas 2,5 násobok základnej úrokovej sadzby NBS platnej v deň splatnosti preddavku na poistné alebo nedoplatku. V ďalšom konaní uložil žalovanému povinnosť vyčísliť úroky z omeškania podľa § 18 zákona č. 580/2004 Z.z. a porovnať ich s výškou poplatku z omeškania 0,2 % stanoveným v napadnutom rozhodnutí a v novom rozhodnutí prizná poplatkom z omeškania vo výške 0,2 % alebo úrokmi z omeškania v sume, ktorá bude pre žalobcu výhodnejšia. Pri rozhodovaní o poplatku z omeškania krajský súd nebral do úvahy dohodu o odpustení (znížení) poplatku z omeškania z viacerých dôvodov. Okrem iných, že v čase uzavretia dohody výška dlhu na poplatku z omeškania nebola ani presne vyčíslená, tak mal za to, že dohoda nemohla byť platne uzavretá. Žalovaný v odvolacom konaní doplnil skutkový stav, ale dôsledne sa neriadil právnym názorom, uvedeným v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 9. augusta 2011 č.k. 13S/15/2011-41, z ktorého dôvodu krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obaja účastníci. Žalobca žiadal zmeniť druhý výrok rozsudku súdu prvého stupňa v časti o trovách konania tak, že žalovaný bude zaviazaný k povinnosti nahradiť mu trovy konania v sume 269,58 € k rukám jeho právnej zástupkyne Mgr. Eriky Ranušovej, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Nesúhlasil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej časti v tom, že náhradu trov konania neuplatnil, a preto mu ju súd nepriznal. Priložil dôkaz o tom, že podaním z 28. marca 2012 uplatnil nárok na náhradu trov konania za dva úkony - prevzatie a prípravu zastúpenia a písomné podanie žaloby, á - 127,16 € + 2x režijný paušál á - 7,63 €, spolu 269,58 €.

Žalovaný v odvolaní žiadal rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 9. októbra 2012 č.k. 11S/13/2012-58 zrušiť v celom rozsahu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že sa nestotožňuje s názorom krajského súdu v napadnutom rozsudku. Trval na svojom rozhodnutí z 8. februára 2012 č. DSK 403/2005, pretože pri predpísaní poplatku z omeškania vo výške 0,2 % postupoval v súlade so zákonom č. 274/1993 Z.z. a zákonom č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z.z.“). Uviedol, že z § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z., o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z.z.“) je zrejmé, že poplatok z omeškania ako sankcia sa predpíše platiteľovi poistného „...z dlžnej sumy poistného za každý kalendárny deň, prípadne odo dňa pôvodnej splatnosti poistného za príslušný kalendárny mesiac alebo odo dňa skrátenia tohto poistného za príslušný kalendárny mesiac odo dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet príslušnej poisťovne.“ To znamená, že nie je možné na toto konanie aplikovať ustanovenie § 18 zákona č. 580/2004 Z. z., nakoľko týmto ustanovením zákona sa vypočítava úrok z omeškania, ktorého výpočet sa viaže na preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie s účinnosťou od 1. januára 2005 a nie na poistné odvádzané podľa zákona č. 273/1994 Z.z. Ďalej žalovaný v odvolaní poukázal na § 85h ods. 1 a 3 zákona č. 581/2004 Z.z. v tom, že od 1. januára 2005 on vydáva platobné výmery aj na poplatok z omeškania, ktorý si zdravotná poisťovňa uplatnila u neho - žalovaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004, t.t. konkrétne podľa § 23 zákona č. 273/1994 Z.z. Taktiež žalovaný poukázal na oprávnenie zdravotnej poisťovne vydávať výkazy nedoplatkov podľa § 17a v spojení s § 36 ods. 11 zákona č. 580/2004 Z. z., podľa ktorého zdravotná poisťovňa môže „...dlžné poistené a poplatky z omeškania, na ktoré má

zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004, uplatniť voči platiteľovi poistného výkazom nedoplatkov." Uvedené ustanovenia zákona, ktorými zákonodarcu spresnil konanie žalovaného vo veciach uplatnených zdravotnou poisťovňou podľa zákona účinného do 31. decembra 2004 a oprávnenie zdravotnej poisťovne vydávať výkazy nedoplatkov, sa priamo nevzťahujú na konania a podľa § 84 zákona č. 581/2004 Z.z., ale aplikáciou postupu podľa názoru krajského súdu uvedeného v odôvodnení, by žalovaný zásadu materiálnej rovnosti (§ 3 ods. 4 správneho poriadku) a o skutkovo zhodných prípadoch, by rozhodoval rozdielne, resp. voči platiteľovi poistného by sa nepostupovalo rovnako v identických konaniach vedených žalovaným, resp. zdravotnou poisťovňou. Rozdielnosť postupu by bola závislá výlučne na dátume začatia konania, čo žalovaný považuje za nezákonné a nepripustné.

Žalobca sa na odvolanie žalovaného písomne nevyjadril. Žalovaný vo vyjadrení na odvolanie žalobcu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa v časti o trovách konania potvrdiť, lebo mal za to, že si žalobca uplatnil trovy konania až odvolaním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaniach účastníkov a postupom podľa § 250ja ods. 2 prvá veta OSP dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť a odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

Podľa § 84 zákona č. 581/2004 Z.z. začaté správne konania doterajšej zdravotnej poisťovne právoplatne neskončené do dňa vydania právoplatného povolenia na základe tohto zákona dokončí úrad. Ak doterajšia zdravotná poisťovňa na základe schváleného transformačného projektu nezaloží akciovú spoločnosť do 31. marca 2005, začaté správne konania právoplatne neskončené do 30. septembra 2005 prechádzajú na úrad 1. októbrom 2005.

Podľa § 18. ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. ak platiteľ poistného neodvedie preddavok na poistné alebo nedoplatok riadne a včas, môže príslušná zdravotná poisťovňa uplatniť na úrade 13) alebo výkazom nedoplatkov voči platiteľovi poistného okrem nároku na poistné podľa § 17 ods. 8 aj nárok na úrok z omeškania.

Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. ak poisťovňa zistí nedostatky uvedené v odseku 1, predpíše platiteľovi poistného poplatok z omeškania vo výške 0,2 % z dlžnej sumy poistného za každý kalendárny deň, prípadne odo dňa pôvodnej splatnosti poistného za príslušný kalendárny mesiac alebo odo dňa skrátenia tohto poistného za príslušný kalendárny mesiac do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet príslušnej poisťovne.

Predmetom tohto konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 8. decembra 2012 č. DSK 403/2005, ktorým žalovaný zmenil rozhodnutie z 20. apríla 2005 číslo DSK 403/2005 tak, že dlžné poistné žalobcu na zdravotné poistenie za obdobie od 1. januára 1995 do 31. decembra 2004 stanovil na sumu 640,40 €, ako to vyplýva z prílohy rozpisu dlžných súm poistného, bez povinnosti ho zaplatiť, lebo ho žalobca zaplatil už 21. novembra 2005. Poplatok z omeškania vo výške 0,1 % zo sumy poistného odvedeného oneskorene za obdobie od 1. júla 1995 až marec 2001 v sume 91,78 €, zrušil. Podľa preskúmaného rozhodnutia žalobca je povinný zaplatiť poplatok z omeškania vo výške 0,2 % v sume 1.008,67 €.

Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 9. augusta 2011 č. k. 13 S/15/2011 bolo zrušené predchádzajúce rozhodnutie žalovaného z 20. decembra 2010 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Žalovaný sa riadil záväzným právnym názorom, uvedeným v odôvodnení rozsudku krajského súdu a doplnil dokazovanie tým, že zabezpečil zo zdravotnej poisťovne presné vyčíslenie poistného a poplatku z omeškania s prihliadnutím na premľanie poistného i poplatku z omeškania za obdobie od 1. mája 1995 do 30. apríla 1998. Žalobca sa k tomuto podkladu uviedol, že 19. októbra 2011 uzavrel so zdravotnou poisťovňou dohodu o odpustení poplatkov z omeškania, preto navrhol doplniť dokazovanie a žiadal zastaviť správne konanie. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí rozhodoval o výške poistného za obdobie od 1. mája 1995 až 31. decembra 2004, pričom žalobca 21. novembra 2005 uhradil poistné v sume

785,60 €. Pri rozhodovaní o poplatku z omeškania žalovaný vychádzal z § 21 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z.z. účinného od 1. júna 1998. Žalovaný uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť poplatok z omeškania za dobu od marca 2001 do januára 2005 v sume 1.008,67 €.

Odvolací súd súhlasí s názorom krajského súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku v tom, že výška poplatku z omeškania 0,2 % v sume 1.008,67 € z dlžnej sumy poistného na zdravotné poistenie za obdobie od 1. mája 1995 do 30. decembra 2004, ktorá bola vypočítaná zo sumy 1.904,40 € sa mení na obdobie február 2001 (časť uhradená) a obdobie od 1. apríla 2001 do 31. decembra 2004 (ako to vyplýva z prílohy výpočtu poplatkov z omeškania) podľa § 23 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z.z., ktorá má byť porovnaná s výškou poplatku z omeškania podľa § 18 zákona č. 580/2004 Z.z. pre postup podľa zaužívanej súdnej praxe tak, že v novom rozhodnutí sa prizná poplatok z omeškania alebo úroky z omeškania v sume, ktorá bude pre žalobcu výhodnejšia.

Z dôvodu, že zdravotnej poisťovni vznikol nárok na poplatok z omeškania podľa zákona č. 273/1994 Z.z., ktorý bol zrušený zákonom č. 581/2004 Z. z. bolo potrebné podľa prechodných ustanovení vyriešiť vplyv novej právnej úpravy na právne vzťahy upravené predchádzajúcim zákonom. V tejto súvislosti treba uviesť, že právne vzťahy zo zdravotného poistenia patria do oblasti práva verejného a v rámci neho potom porušenia zákona, sankcionované ukladaním určitého druhu poplatku patria do oblasti správneho trestania. Poplatky z omeškania, ako aj poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu, teda majú nesporne sankčný charakter, a preto je nevyhnutné pri ich ukladaní, resp. uplatňovaní, dodržiavať aj zásady platné pre správne trestanie. Podľa týchto zásad sa nový právny predpis môže použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie. V danom prípade je preto správnosť postupu žalovaného sporná.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd sa stotožnil s názorom krajského súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku v tom, že výška poplatku z omeškania 0,2 % v sume 1.008,67 € z dlžnej sumy poistného na zdravotné poistenie za obdobie od 1. mája 1995 do 30. decembra 2004, ktorá bola vypočítaná zo sumy 1.904,40 € a sa mení na obdobie február 2001 (časť uhradená) a obdobie od 1. apríla 2001 do 31. decembra 2004 (ako to vyplýva z prílohy výpočtu poplatkov z omeškania) podľa § 23 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z.z. (za použitia dohody o odpustení poplatkov z omeškania, podpísanej dňa 19. októbra 2011) má byť porovnaná výpočtom, teda výškou poplatku z omeškania podľa § 18 zákona č. 580/2004 Z.z. pre postup podľa zaužívanej súdnej praxe tak, že v novom rozhodnutí sa prizná poplatok z omeškania alebo úroky z omeškania v sume, ktorá bude pre žalobcu výhodnejšia. Uvedeným prepočtom podľa citovaného ustanovenia § 18 zákona č. 280/2004 Z.z. sa prepočítavajú poplatky, pokuty, penále aj v prípadoch, v ktorých predchádzajúca právna úprava posudzovala prísnejšie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny a v ďalšom odvolací súd podľa § 219 ods. 2 OSP poukazuje na vecne správne odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa stotožňuje.

Náhradu trov prvostupňového konania odvolací súd žalobcovi priznal v súlade s § 250k ods. 1, § 224 ods. 2 OSP v spojení s vyhl. č. 655/2004 Z.z. za dva úkony právnej služby po 127,16 €, za prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie žaloby vo veci + 2x 7,63 € režijný paušál, čo je 254,32 + 15,26 = 269,58 €.

Žalobca mal v odvolacom konaní úspech, preto mu súd priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 71,21 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.